

**ដល់ពេលវេលាត្រូវធ្វើអ្វីដែលថ្មីហើយ - អ្នកជំនាញ អ.ស.ប ជំរុញកម្ពុជា
អនុវត្តឲ្យបានពេញលេញនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពនៅគ្រប់កម្រិត**

រាជធានីភ្នំពេញ / បាងកក / ហ្សឺណែវ (២០ តុលា ២០១៦) - ដល់ពេលវេលាដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាត្រូវ
ឈប់ស្តើបន្ទោសបញ្ហានានាដែលកើតមានក្នុងសតវត្សរ៍មុន សម្រាប់ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននេះហើយ អ្នករាយ
ការណ៍ពិសេសអង្គការសហប្រជាជាតិ អ្នកស្រី រ៉ូណា ស្ទីត បានមានប្រសាសន៍នៅពេលបិទបញ្ចប់ដំណើរ
ទស្សនកិច្ចលើកទីបីរបស់អ្នកស្រី* មកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីវាយតម្លៃវឌ្ឍនភាពលើបញ្ហាវេសអេឌីងលើ
ក្រុមភាគតិចជាតិពន្ធុ ជនជាតិដើមភាគតិច ក្រុមងាយរងគ្រោះ ព្រមទាំងស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនាពេល
បច្ចុប្បន្ន។

“កម្ពុជាបានទទួលកន្លែងរបស់ខ្លួននៅលើឆាកអន្តរជាតិ ជាដំបូងបំផុតយុទ្ធសមភាពមួយហើយ ដូច្នេះ
រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែទទួលខុសត្រូវអនុវត្តឲ្យបានពេញលេញនៅថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ខេត្ត និងថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់ នូវរាល់
សិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងសន្ធិសញ្ញានានា ដែលកម្ពុជាបានមានឆន្ទៈផ្តល់សច្ចាប័ន
ទទួលយក” នេះបើតាមការគូសបញ្ជាក់របស់អ្នកជំនាញឯករាជ្យដែលក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប បាន
ផ្តល់អាណត្តិ ដើម្បីឃ្លាំមើល និងផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់អំពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា។

នៅមុនទិវារំលឹកខួបលើកទីម្ភៃប្រាំនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីសឆ្នាំ១៩៩១ ដែលបានបង្កើត
ក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន និងបានតំកល់ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស អ្នកស្រី ស្ទីត បានសង្កេត
ឃើញថា កម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០១៦ នេះ គឺខុសគ្នាឆ្ងាយណាស់ពីកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ១៩៩១៖ “មានការរីកចម្រើន និង
ការអភិវឌ្ឍគួរឲ្យសារណាស់ ប៉ុន្តែក៏អាចមានទិដ្ឋភាពដែលមិនល្អឥតខ្ចោះនៃការរីកចម្រើន និងការអភិវឌ្ឍ
នោះដែរ”។

ដោយយកអត្ថបទនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះជាសំអាង អ្នកស្រី បានបង្ហាញឲ្យឃើញបញ្ហាជាក់លាក់មួយចំនួន
ទាក់ទងនឹងការធ្វើឲ្យសម្រេចបាននូវសិទ្ធិមនុស្សនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ “រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា មាត្រា៣១ ចែង
យ៉ាងច្បាស់លាស់ ដោយសង្កត់ធ្ងន់លើការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងលើការធានាថា ច្បាប់ត្រូវអនុវត្តដោយគ្មាន
ការរើសអើង មិនថាលើហេតុផលណាមួយនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅតែមានឧទាហរណ៍ជា
ច្រើនដែលច្បាប់ត្រូវបានអនុវត្តដោយមានភាពរើសអើង ឬដោយហេតុផលនយោបាយ”។ អ្នកស្រី បានមាន
ប្រសាសន៍បន្តទៀតថា “ការរឹតត្បិតសេរីភាពក្នុងការជួបប្រជុំ សេរីភាពក្នុងការសម្តែងមតិ សេរីភាពក្នុងការ
បង្កើតសមាគម ជាបញ្ហាពិសេស”។

អ្នករាយការណ៍ពិសេស បានកោតសរសើរដល់សង្គមស៊ីវិលដែលមានលក្ខណៈរឹងមាំ និងរស់រវើកក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា ដែលជានិមិត្តរូបនៃប្រទេសកម្ពុជាក្រោយការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩១។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី អ្នកស្រីបានគូសបញ្ជាក់ថា “សង្គមស៊ីវិលមានភារកិច្ចក្នុងការគោរពច្បាប់កម្ពុជា និងគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាព របស់អ្នកដទៃ” ដោយកត់សម្គាល់ថា “អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសកម្មជនសិទ្ធិមនុស្ស មិនចាំបាច់ តែជា តួអង្គនយោបាយទេ”។

អ្នកជំនាញឯករាជ្យបានអំពាវនាវដល់អាជ្ញាធរកម្ពុជាឲ្យពិនិត្យឡើងវិញ និងកែសម្រួលច្បាប់មួយចំនួន ដើម្បី ពង្រឹងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងបានអំពាវនាវឲ្យចៅក្រមចេញផ្សាយសំអាងហេតុសម្រាប់គ្រប់សេចក្តី សម្រេចទាំងអស់ ដើម្បីពង្រឹងឯករាជ្យភាពពិតប្រាកដរបស់ប្រព័ន្ធតុលាការ និងឲ្យគេមើលឃើញថាប្រព័ន្ធ តុលាការនេះមានឯករាជ្យភាពមែន។

ដោយផ្ដោតលើក្រុមដែលងាយរងគ្រោះ ដែលនៅមិនទាន់មានចំណុចស្មើភាពគ្នាណាមួយនៅក្នុងច្បាប់នោះ អ្នកស្រី ស្ថិត បានផ្តល់មតិថា វាមិនអាចទទួលយកបានទេចំពោះការចាប់ប្រមូលជនរស់នៅតាមចិញ្ចឹមផ្លូវ បន្ទាប់ពីអ្នកស្រី បានធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់មណ្ឌលសំចតព្រៃស្តី។ “គួរតែមានវិធីសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយមួយ សម្រាប់សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ដើម្បីធានាថា គ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានគេទុកចោលឡើយ” អ្នកស្រីបាន មានប្រសាសន៍យោងដល់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពរបស់ អ.ស.ប។

ភាពចង្អៀតណែនាំនៃជនជាប់ឃុំនៅក្នុងពន្ធនាគារធំៗពីរ ក៏ជាមូលហេតុនៃកង្វល់ផងដែរ ដែលបញ្ហានេះ អ្នកជំនាញរូបនេះ បានផ្តល់មតិថា ឲ្យបង្កើនការប្រើប្រាស់ការអនុវត្តទោសជំនួសឲ្យការឃុំខ្លួន និងកាត់បន្ថយ ការពឹងផ្អែកលើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដែលវិធីពីរយ៉ាង ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពចង្អៀតណែនាំក្នុងពន្ធនាគារ។

កិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស ចែងពីឱកាសពេញលេញ និងយុត្តិធម៌សម្រាប់បុគ្គលគ្រប់រូប ដើម្បីរៀប ចំ និងចូលរួមក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោតពិតប្រាកដ” អ្នកជំនាញរូបនេះមានប្រសាសន៍ដូច្នោះដោយសំឡឹង មើលការបោះឆ្នោត ឃុំ-សង្កាត់ ឆ្នាំ២០១៧ និងការបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០១៨ ខាងមុខ។ ទោះជាយ៉ាង ណាក៏ដោយ អ្នកស្រីបានរំលឹកថា “មានការខាតបង់យ៉ាងជ្រាលជ្រៅនៃការជឿទុកចិត្តរវាងគណបក្សនយោ- បាយធំទាំងពីរ”។

“ខ្ញុំសូមជំរុញភាគីទាំងពីរ តាមរយៈអន្តរការីជាការចាំបាច់ ដើម្បីស្វែងរកឱកាសសម្រាប់ធ្វើការងារប្រកបដោយ ផលិតភាពជាមួយគ្នា”។ អ្នកស្រីបានបន្តទៀតថា “ភាគីទាំងពីរបានជាប់ឆ្នោតនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ដើម្បីបម្រើ ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា។ ប្រជាពលរដ្ឋរំពឹងថា អ្នកទាំងឡាយដែលខ្លួនបានបោះឆ្នោតផ្តល់ការទុកចិត្ត នឹងធ្វើកិច្ច ការគ្រប់យ៉ាងប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ ដើម្បីបំរើខ្ពត្តមប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋ”។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃដំណើរទស្សនកិច្ចរយៈពេលដប់ថ្ងៃនេះ អ្នករាយការណ៍ពិសេសបានជួបប្រជុំនៅទីក្រុង ភ្នំពេញជាមួយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់រដ្ឋាភិបាលជាច្រើន សមាជិកនៃប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ សហគមន៍ ការទូត និងតំណាងតួអង្គសង្គមស៊ីវិល និងភាគីពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត។

លើសពីនេះទៀត អ្នកស្រីបានធ្វើទស្សនកិច្ចដល់កន្លែងរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួននៅក្នុង និងជុំវិញ រាជធានីភ្នំពេញ រាប់ទាំងខ្មែរចាមដែលកំពុងរស់នៅលើដី និងលើទឹកទន្លេ មណ្ឌលអប់រំកែប្រែនៅឃុំព្រៃស (ម១ និង ម២) និងមណ្ឌលសំចត (អតីតព្រៃស្តី)។ អ្នកស្រីក៏បានទៅទស្សនកិច្ចនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺផងដែរ ដែល នៅទីនោះ អ្នកស្រីបានជួបប្រជុំជាមួយអាជ្ញាធរខេត្ត សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើម និងសហគមន៍ដែល កំពុងទាមទារដី ដែលពួកគេបានបាត់បង់ដោយសារសម្បទានស្តីអំពៅ។

អ្នករាយការណ៍ពិសេស នឹងធ្វើបទបង្ហាញរបាយការណ៍បន្ទាប់របស់អ្នកស្រី ទៅក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៧។

(*) សូមឆែកមើលសេចក្តីថ្លែងការណ៍បិទបញ្ចប់របស់កម្មវិធីស្រុករបស់អ្នករាយការណ៍ពិសេស៖ <http://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/Statement%20-%20FINAL%20-%202019.10.2016.pdf>

ចប់

អ្នកស្រី វណ្ណ ស្និត ត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិតែងតាំងក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥។ អ្នក ស្រី ស្និត គឺជាសាស្ត្រាចារ្យផ្នែកនីតិសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនៅចក្រភពអង់គ្លេស។ អ្នកស្រីបានបង្រៀនផងដែរនូវច្បាប់សិទ្ធិ មនុស្សអន្តរជាតិ ក្នុងនាមជាសាស្ត្រាចារ្យទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសចិន និងកាណាដា និងបានចំណាយពេលជាអ្នក ទស្សនកិច្ចកិត្តិយសមួយរូបនៅប្រទេសវ៉ានូទូ។ សាស្ត្រាចារ្យ ស្និត ក៏ធ្លាប់ធ្វើជាសាស្ត្រាចារ្យទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជា ដែលនៅទីនោះ អ្នកស្រីបានធ្វើការរៀបចំ និងបង្កើតកម្មវិធីសិក្សា ដើម្បីប្រកាសបើកឡើងវិញ នូវកម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់ បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់លើកដំបូងរបស់កម្ពុជា ផ្នែកច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស។ ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែម សូមមើល៖ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/SP/CountriesMandates/KH/Pages/SRCambodia.aspx>

អ្នករាយការណ៍ពិសេសគឺជាផ្នែកមួយនៃអ្វីដែលគេស្គាល់ថាជានីតិវិធីពិសេសរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស។ នីតិ វិធី ពិសេស (ស្ថាប័នដ៏ធំបំផុតមួយនៃជំនាញការឯករាជ្យនៅក្នុងប្រព័ន្ធសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប) គឺជាឈ្មោះទូទៅ នៃយន្តការ ឃ្លាំមើល និងស្វែងរកការពិធនកររបស់ក្រុមប្រឹក្សានេះ ដែលលើកអំពីស្ថានភាពរបស់ប្រទេសមួយជាក់លាក់ ឬ បញ្ហាតាមវិស័យនីមួយៗនៅគ្រប់តំបន់ទាំងអស់នៃពិភពលោក។ ជំនាញការរបស់នីតិវិធីពិសេស ធ្វើការយល់ឃើញគោល ការណ៍ស្ម័គ្រចិត្ត ពួកគាត់មិនមែនជាបុគ្គលិក អ.ស.ប ទេ ហើយក៏មិនទទួលបានប្រាក់បៀវត្សរ៍សម្រាប់ការងាររបស់ពួកគាត់ ដែរ។ ពួកគាត់ធ្វើការឯករាជ្យពីរដ្ឋាភិបាល ឬអង្គការណាមួយ ហើយបំពេញក្នុងសមត្ថភាពបុគ្គលផ្ទាល់របស់ពួកគាត់។

សិទ្ធិមនុស្ស អប.ស. គេហទំព័រប្រទេស - កម្ពុជា <http://www.ohchr.org/EN/Countries/AsiaRegion/Pages/KHIndex.aspx>

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមនិងការសាកសួរព័ត៌មានផ្សេងៗ សូមទាក់ទងមក៖
នៅរាជធានីភ្នំពេញ៖ កញ្ញា គ្រីស្ទីន ភីកឃើរីង Ms. Christine Pickering) (+៨៥៥ ២៣ ៩៩៣ ៥៩០ ៩១/
ឬ ២១៣ លេខភ្ជាប់បន្ត៖ cpickering@ohchr.org

នៅទីក្រុងហ្សឺណែវ (មុន និងក្រោយទស្សនកិច្ច)៖ កញ្ញា ចេននីហ្វី ក្រាហ្វត់ (Ms. Jennifer Kraft) តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ
(+៤១ ២២ ៩២៨ ៩៨៣០ ឬសរសេរមកកាន់ srcambodia@ohchr.org)

អ្នកអាចទាញយកប្រកាសព័ត៌មាន នៅទីនេះ៖ <http://cambodia.ohchr.org/en/media-center/press-statement>
សម្រាប់ការសាកសួរព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកជំនាញឯករាជ្យដទៃទៀតរបស់អ.ស.ប សូមទាក់ទងមក៖

លោក សាហ្គៀរ សែឡាយ៉ា)Xabier Celaya(– អង្គការពិភពលោក តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ) +៤១ ២២ ៩១៧ ៩៣៨៣ / អ៊ីមែល xcelaya@ohchr.org

សម្រាប់ព័ត៌មានលើវិបសាយ និងបណ្តាញសង្គមរបស់អ្នក៖ មាតិកាពហុប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសារគន្លឹះៗទាក់ទងនឹងសេចក្តីប្រកាសពិភពលោក មាននៅលើគេហទំព័ររបស់អង្គការសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ដូចមានរាយឈ្មោះខាងក្រោម។ សូមថែក (tag) មកយើង ដោយប្រើប្រាស់ផ្នែកដែលត្រូវបើកឲ្យបានត្រឹមត្រូវ៖

រហូសប៊ុក៖ [unitednationshumanrights](https://www.unitednationshumanrights.org/)

ទ្វីតធី៖ [@UNHumanRights](https://www.instagram.com/unhumanrights/)

Instagram៖ [unitednationshumanrights](https://www.instagram.com/unitednationshumanrights/)

ហ្គោហ្គីល៖ Google+៖ [unitednationshumanrights](https://www.google.com/+unitednationshumanrights/)

យូធូប៖ [unhcr](https://www.unhcr.org/)